

**Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ**  
**ԽՈՍՔԸ ՀՌՈՄԻ ՍՐԲԱԶԱՆ ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏ**  
**ՖՐԱՆՑԻՍԿՈՍ ՊԱՊԻ ՀԵՏ ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ**  
**ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ԱՂՈԹՔԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ**  
 (Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, 25 հունիսի, 2016 թ.)

*«Երանի՜ խաղաղարարներին, որովհետեւ նրանք  
 Աստծու որդիներ պիտի կոչվեն»  
 (Մատթ. Ե. 9):*

*Ձերդ Սրբություն, սիրեցյալ եղբայր ի Քրիստոս,  
 Մեծարգո Նախագահ Հայաստանի Հանրապետության,  
 Շնորհազարդ հոգեւոր եղբայրներ եւ սիրելի բարեպաշտ ժողովուրդ,  
 Բարձրյալն Աստծո սուրբ անվան փառաբանությունը մեր շուրթե-  
 րին՝ այսօր քաղաքամայր Երեւանի կենտրոնում, Բիբլիական Արարատի  
 օրհնաբեր հայացքի ներքո համախմբվել ենք միասնական աղոթքի: Նոյի  
 երկրից, որտեղ Աստված ծագեցրեց խաղաղության ծիածանը, մեր հայցը  
 բարձրացրինք երկինք ի Քրիստոս սիրեցյալ Մեր եղբոր՝ Փրանցիսկոս  
 Պապի հետ՝ հանուն աշխարհում խաղաղության հաստատման եւ մարդ-  
 կության ապահով ու բարօր կյանքի: Հուզումով ենք անդրադառնում,  
 որ այս հրապարակում մեզ աղոթակից են նաեւ պատերազմներից, ահա-  
 բեկչություններից ու բռնություններից տուժածներ, փախստականներ  
 Ադրբեջանից, փախստականներ Սիրիայից, Իրաքից, ովքեր առ Աստված  
 հույսով սպասում են խաղաղության օրերին իրենց հայրենի բնակավայ-  
 րերում:*

*Արդարեւ, մեկ եւ կես տասնամյակ առաջ երրորդ հազարամյակը դի-  
 մավորում էինք հույսով, որ այն մարդկության կյանքում սկիզբ պիտի  
 առնի ազգերի համերաշխ գոյակցությամբ եւ պետությունների բարի գոր-  
 ծակցությամբ՝ հանուն խաղաղ ու արդար աշխարհի կառուցման: Մինչ-  
 դեռ ամենօրյա իրականությունը հաճախ գուժում է պատերազմական  
 եւ ահաբեկչական նորանոր գործողությունների, մարդկային անասելի  
 տառապանքների, անդառնալի կորուստների մասին: Աշխարհի տարբեր*

կողմերում տարբեր ազգերի, կրոնների ու դավանանքների պատկանող մանուկներ ու պատանիներ, կանայք ու տարեցներ մահասփյուռ զենքերի եւ վայրագ բռնարարքների զոհ են դառնում կամ բռնում գաղթականության ուղին՝ ահռելի դժվարություններ հաղթահարելով կյանքի ապահովություն գտնելու համար:

Ճիշտ մեկ դար առաջ այս նույն ճանապարհն էր անցում մեր ժողովուրդը՝ հայտնվելով ծանրագույն իրավիճակի առջեւ, երբ Յեղասպանության հետեւանքով կորցրել էր հայրենիքի մեծագույն մասը եւ, ունենալով մեկ ու կես միլիոն անմեղ նահատակներ, պայքարում էր իր գոյության իրավունքի համար: Այսօր էլ մեր ժողովուրդն ապրում է չհայտարարված պատերազմի դժվարին պայմաններում՝ թանկ գնով պաշտպանելով խաղաղությունը մեր երկրի սահմաններում, Լեռնային Ղարաբաղի մեր ժողովրդի ազատ ապրելու իրավունքը՝ իր բնօրրան հայրենիքում: Մեր ժողովրդի խաղաղասիրական ձգտումներին ի պատասխան՝ Ադրբեյջանը, խախտելով հրադադարը, ապրիլ ամսին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության սահմաններին սանձազերծեց ռազմական գործողություններ: Հրետակոծվեցին եւ ավերվեցին հայկական բնակավայրեր, զոհվեցին ու վիրավորվեցին խաղաղության պաշտպան զինվորներ, դպրոցահասակ երեխաներ, խոշտանգվեցին խաղաղ, անզեն բնակիչներ:

Այս դժվարություններին հանդիման՝ մեր ժողովուրդը ցավ է ապրում նաեւ այն ավերածությունների եւ կորուստների համար, որ շարունակվում են Մերձավոր Արեւելքում, սոսկալի ահաբեկչությունների համար, որ իրագործվեցին եվրոպական խոշոր քաղաքներում, Ռուսաստանում, Միացյալ Նահանգներում, Ասիայի եւ Աֆրիկայի երկրներում, հոգեւոր ու մշակութային այն արժեքների համար, որ անխնա կերպով ոչնչացվում են հակամարտությունների տարածաշրջաններում: Որքան սրբավայրեր պղծվեցին եւ արժեքավոր կոթողներ կործանվեցին Սիրիայում, Իրաքում, Արեւելքի եւ Աֆրիկայի երկրներում, որքան խաչքարեր ոչնչացվեցին Ադրբեյջանում: Փլատակների, կորստի ցավի ու կարիքի մեջ փլուզվում են նաեւ մարդկային հոգու արժեքներն ու զգացումները:

Ստեղծված իրավիճակներում քրիստոնեական Եկեղեցիների եւ կրոնական առաջնորդների առաքելությունը չի կարող սահմանափակվել միայն տուժածներին աջակցելով, մխիթարելով եւ հովվական հոգատարություն ցուցաբերելով: Խաղաղության փնտրտուքի ճանապարհին առավել գործուն քայլեր պիտի ձեռնարկվեն՝ համատեղ ջանքերով կանխարգելելու համար չարիքը, միջկեղեցական ու միջկրոնական գործակ-

ցուլթյամբ հասարակությունների մեջ զորացնելու սիրո, համերաշխության ու համագործակցության ոգին՝ ըստ Աստծո կոչի. «Երանի՜ խաղաղարարներին, - ասում է մեր Տերը, - որովհետեւ նրանք Աստծու որդիներ պիտի կոչուեն»:

Ձերդ Սրբություն, հովվական Ձեր ծառայությունն ակնհայտորեն արտահայտում է աշխարհի խաղաղության ու ազգերի միջեւ հաշտության տերունավանդ պատգամին Ձեր ամբողջական նվիրվածությունը, որի վկայություններից մեկը եղավ նաեւ Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի առիթով անցյալ տարի Վատիկանի Սուրբ Պետրոս Մայր տաճարում մատուցված պատարագը՝ ի հիշատակ մեր անմեղ նահատակների, երբ Դուք Ձեր պատգամում բարձրաձայնեցիք արդարության վերականգնման անհրաժեշտության մասին՝ նշելով. «Չարիքը թաքցնելը կամ ուրանալը նման է թույլ տալուն, որ վերջն արյունահոսի՝ առանց վիրակապվելու»:

Այս նույն սկզբունքով առաջնորդված՝ վերջին մեկ տարում Հայոց ցեղասպանությունը վճռականորեն դատապարտեցին նաեւ նոր պետություններ ու կազմակերպություններ, օրերս՝ նաեւ Գերմանիան, որն Առաջին համաշխարհային պատերազմում Թուրքիայի դաշնակիցն էր: Մեր ժողովուրդը երախտագետ է Ձերդ Սրբությանը եւ բոլորին, ովքեր բարձրաձայնում ու պաշտպանում են արդարությունը եւ ակնկալում է, որ Թուրքիան՝ ունկնդիր Ձեր պատգամին եւ բազում պետությունների ու միջազգային կառույցների կոչին, քաջություն դրսևորի առերեսվելու պատմությանը, վերացնի Հայաստանի անօրինական չրջափակումը, դադարեցնի նաեւ զորակցությունը Ադրբեյջանի ռազմական խարդավանքներին՝ ուղղված Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի ազատ ու խաղաղ ապրելու իրավունքի դեմ: Արդարեւ, խաղաղությունը չի կարող կենսագործվել առանց արդարության, մարդկային կյանքերը չեն կարող դառնալ չահարկումների առարկա, չեն կարող անտեսվել: «Աստծու կողմից աշառութիւն չկայ, - ասում է առաքյալը, - այլ՝ բոլոր ազգերի մէջ ով երկնչում է Նրանից եւ արդարութիւն է գործում, ընդունելի է Նրան» (Գործք Ժ. 34-35): Միայն արդարությունը, որի վրա հիմնված է մարդկանց եւ ժողովուրդների իրավունքների պաշտպանությունը, կարող է դառնալ ամուր հիմքը մարդկության դեմ հանցագործությունների կանխարգելման եւ ամենաիրական ուղին հակամարտությունների համապարփակ լուծման:

Այս նպատակի իրագործման համար ջերմեռանդ սրտով աղաչում ենք Աստծուն, որպեսզի ունկնդիր լինի մեր աղոթքներին եւ Սուրբ Հոգու



Ցանկանում եմ միաժամանակ հիացմունքնով յիշել՝ ինչպես քրիստոնեական հաւատը «Հայոց պատմութեան Նոյնիսկ ամենաողբերգական պահերին մղիչ զսպանակն է եղած, որ Նշեց տառապեալ ազգի վերածնունդը: Այդ է ձեր իրական ոյժը, որ թոյլատրում է Չատկուան խորհրդաւոր եւ փրկարար ճանապարհին բացուելու...»  
*(Յրոմի Սրբազան Ըստիանայապետ Ն. Ս. Ֆրանցիսկոս Պապ)*



Որքան սրբավայրեր պղծվեցին եւ արժեքավոր կոթողներ կործանվեցին Սիրիայում, Իրաքում, Արեւելքի եւ Աֆրիկայի երկրներում, որքան խաչքարեր ոչնչացվեցին Ադրբեջանում: Փլատակների, կորստի ցավի ու կարիքի մեջ փլուզվում են նաեւ մարդկային հոգու արժեքներն ու զգացումները  
*(Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց)*



Մեր ժողովուրդը երախտագետ է Ձերո՛ր Սրբությանը եւ բոլորին, ովքեր բարձրաճայնում ու պաշտպանում են արդարությունը եւ ակնկալում է, որ Թուրքիան՝ ունկնդիր Ձեր պատգամին եւ բազում պետությունների ու միջազգային կառույցների կոչին, քաջությունս դրսեւորի առերեսվելու պատմությանը, վերացնի Հայաստանի անօրինական շրջափակումը, դադարեցնի նաեւ զորակցությունը Ադրբեջանի ռազմական խարդավանքներին՝ ուղղված Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի ազատ ու խաղաղ ապրելու իրավունքի դեմ  
(Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց)

չնորհների առատ հեղմամբ բարի արդյունքներով արգասավորի եղբայրական սերն ու գործակցությունը Եկեղեցիների: Թող Ողորմած մեր Տերը մաքրի աշխարհը չարի ողբերգություններից եւ պարգեւի խաղաղություն ու ապահովություն: Եվ թող մարգարեական խոսքի համաձայն՝ սուսերներից խոփեր ձուլվեն, սվիններից՝ մանգաղներ, ազգ ազգի դեմ սուր չբարձրացնի, եւ մարդիկ չսովորեն պատերազմել (Հմմտ. Եսայի. Բ. 4):

Բարերար Աստծո մեզ պարգեւած հանդիպման հոգեւոր ուրախությունը Մեր սրտում, մեր Տիրոջ եւ Փրկչի շնորհը եւ խաղաղությունը հայցելով բոլորիս՝ հրավիրում ենք Ձեզ, սիրեցյալ եղբայր, Ձեր պատգամը եւ սիրառատ օրհնությունը բերելու այստեղ համախմբված բազմահազար հավատացյալներին:

ԳԱՐԵԳԻՆ Բ.

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

